Ερμηνεία Τοπικής Πολιτισμικής Κληρονομιάς, Ξεναγούμενες Περιηγήσεις και Ξεναγοί στην Ψηφιακοί Εποχή: Ρόλοι, Σημασία και Επιδράσεις

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ ΙΟΝΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ανδρέας Γραμμένος
Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα, Ελλάδα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Η παρούσα διδακτορική έρευνα διερευνά τη θέση της ερμηνείας της πολιτισμικής κληρονομιάς στις σύγχρονες ξεναγήσεις και τον τρόπο με τον οποίο οι νέες τεχνολογίες — και ειδικότερα η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) — μπορούν να υποστηρίξουν ή να επαναπροσδιορίσουν τη δομή της ξεναγικής αφήγησης. Η έρευνα μετατοπίζει το επίκεντρο από την εμπειρία του επισκέπτη προς την επαγγελματική επάρκεια του ξεναγού και την αποδοτική εφαρμογή της ερμηνείας, με στόχο την ανάπτυξη ενός μοντέλου αξιοποίησης των Νέων Τεχνολογιών, προσαρμοσμένου στην ψηφιακή εποχή.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

- Ο σύγχρονος τουρισμός μετατοπίζεται προς την εμπειρία και τη νοηματοδότηση του τόπου.
- Η ερμηνεία πολιτισμικής κληρονομιάς αποτελεί κεντρικό στοιχείο της ξεναγικής πράξης.
- Οι νέες τεχνολογίες (AR, VR, εφαρμογές, ΤΝ) μεταβάλλουν τον τρόπο παραγωγής και μετάδοσης αφηγηματικού περιεχομένου.
- Η εκπαίδευση των ξεναγών δεν έχει προσαρμοστεί συστηματικά στις νέες τεχνολογικές και παιδαγωγικές συνθήκες.

ΚΕΝΑ:

- Περιορισμένη συστηματική διδασκαλία των τεχνικών ερμηνείας.
- Απουσία παιδαγωγικού μοντέλου ενσωμάτωσης ΤΝ στην εκπαίδευση ξεναγών.
- Ελλιπής θεωρητική σύνδεση ερμηνείας – τεχνολογίας – στο πλαίσιο των ομαδικών ξεναγούμενων περιηγήσεων.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Η έρευνα βασίζεται:

- Στη θεωρία ερμηνείας πολιτισμικής κληρονομιάς (Tilden).
- Στις αρχές βέλτιστης ερμηνευτικής πρακτικής (Weiler & Black): ελκυστικές επικοινωνιακές προσεγγίσεις, θεματική ανάπτυξη, σύνδεση με τον επισκέπτη, πρόκληση σκέψης και νοηματοδότησης, συναισθηματική εμπλοκή, πολύαισθητηριακή εμπειρία, ακρίβεια και τεκμηρίωση.
- Στη σύγχρονη βιβλιογραφία για την ψηφιακή διαμεσολάβηση και τη δημιουργική ΤΝ.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ:

- Ποσοτική & ποιοτική έρευνα με επαγγελματίες ξεναγούς και άλλους παράγοντες του χώρου (ερωτηματολόγια & συνεντεύξεις, Focus Group)
- Συγκριτική ανάλυση αφηγήσεων (ανθρώπινη-υποβοηθούμενη από ΤΝ) και Αξιολόγηση βάσει αρχών Weiler & Black

ΣΤΟΧΟΣ:

Η διαμόρφωση ενός θεωρητικού και εφαρμοστικού πλαισίου βέλτιστης αξιοποίησης Νέων Τεχνολογιών και Τεχνητής Νοημοσύνης στην ερμηνεία της πολιτισμικής κληρονομιάς στις ξεναγούμενες περιηγήσεις.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

RQ1: Πώς εφαρμόζεται σήμερα η ερμηνεία πολιτισμικής κληρονομιάς στις ξεναγήσεις;
RQ2: Ποιες είναι οι επιπτώσεις των ΝΤ στην ερμηνευτική πρακτική;
RQ3: Πώς μπορεί η ΤΝ να συμβάλει στη δομή και οργάνωση ερμηνευτικών αφηγήσεων;
RQ4: Ποιες διαστάσεις της ερμηνείας υποστηρίζονται ή περιορίζονται από την ΤΝ;
RQ5: Ποιες αρχές πρέπει να διέπουν τη βέλτιστη ενσωμάτωση των ΝΤ και της ΤΝ στις ξεναγήσεις;

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:

- Grammenos, A., & Papaioannou, G. (2021). *Tour guiding in the digital era: Realities and challenges*. In **Proceedings of the International Conference Digital Culture & AudioVisual Challenges (DCAC 2021): Interdisciplinary Creativity in Arts and Technology** (pp. 349–360). Corfu, Greece.
- Grammenos, A., & Papaioannou, G. (2022). *Redefining the tourist destination by upgrading the role of guided tours in historic city centres: A novel conceptual approach and a proposal for the Old Town of Corfu*. In **Proceedings of the International Conference on Changing Cities V: Spatial, Design, Landscape, Heritage & Socio-economic Dimensions** (pp. 856–866). Corfu Island, Greece.

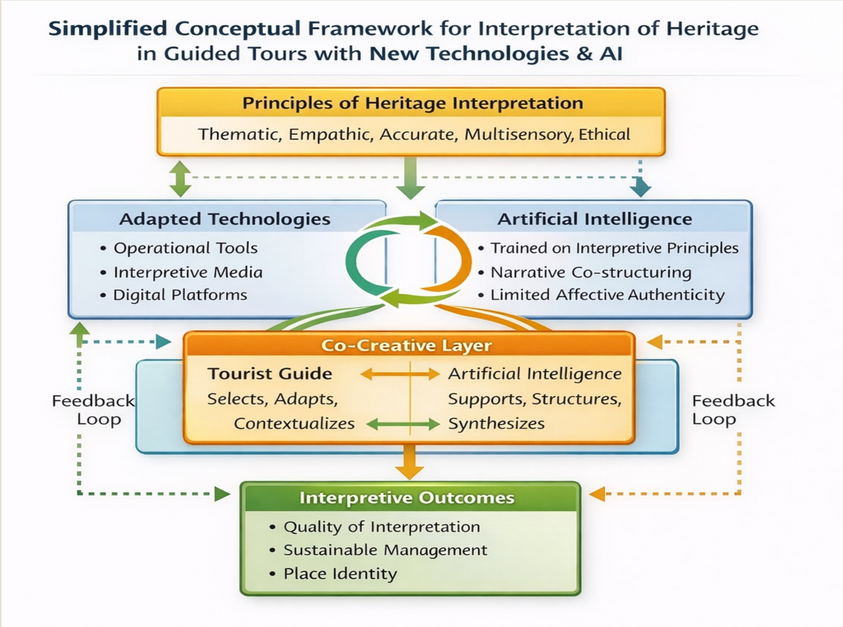

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Η διατριβή αναλύει κριτικά τη σχέση ερμηνείας και ψηφιακής τεχνολογίας, επανατοποθετεί τον ρόλο του ξεναγού στην ψηφιακή εποχή, προτείνει αρχές βέλτιστης ενσωμάτωσης ΝΤ και ΤΝ, συμβάλλει στον διάλογο για βιώσιμη διαχείριση πολιτισμικών προορισμών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Weiler, Betty & Black, Rosemary. (2014). Tour Guiding Research: Insights, Issues and Implications, Channel View Publications. 10.21832/9781845414696.
- Malpas, J. (2008). New Media, Cultural Heritage and the Sense of Place: Mapping the Conceptual Ground. International Journal of Heritage Studies, 14, 197-209. http://dx.doi.org/10.1080/13527250801953652